

Szemponstör a QALL – *Végzettséget mindenkinek!* projekt keretében megvalósuló konferenciák összefoglalójához megyei koordinátorok számára

Alapadatok:

A konferencia időpontja és helyszíne: 2014. febr. 21. Agria TISZK Eger

A konferenciát szervezők neve, email címe:

Kovács Ottó kovotto@gmail.com

Berki Judit berkijudit56@gmail.com

Schmidt Istvánné m.aniko1010@gmail.com

Résztevők száma: 51 fő

1. A konferencia tartalmi összefoglalása a program egyes pontjainak mentén

Megnyitó

Juhász Judit

judit.juhasz@tpf.hu

projektkoordinátor, Tempus Közalapítvány

http://oktataskepzes.tka.hu/pages/content/index.php?page_id=1191

Miért aktuális a korai iskolaelhagyás témája?

QALL- végzettséget mindenkinek projekt! további elemei

Cél: Tudatosítás!

Korai iskolaelhagyók fogalma

McKinsey Jelentés 2014

A korai iskolaelhagyás társadalmi, gazdasági, egészségügyi következményeinek megfogalmazása.

Együttműködések elindítása a probléma kezelése érdekében, különböző háttérű szakemberek kapcsolódásainak erősítése: iskola, gyermekvédelem, szociális rendszer, igazságszolgáltatás-bűnüldözés, egészségügyi rendszer, kultúra sport, munkaügy, civilek

Helyi megoldások megismertetése, sikeres példák terjesztése

Esélyteremtés az oktatásban

Derdák Tibor, igazgató, Dr. Ámbédkar Iskola, Sajókaza

http://oktataskepzes.tka.hu/pages/content/index.php?page_id=1191

Út a gimnáziumba a telepről, út a gimnázium elvégzéséig

Magyarországon 70% a 18 évesen érettségizők aránya, és a 18 évesen érettségiző roma fiatalok aránya 7%!

A közösséget cigánytelepeken felnőtt fiatalok vezetik, aki a felsőoktatásba is bekerültek, és másokat is biztatnak.

A Corvinus Egyetem, a Fazekas Gimnázium és a prezi.com szakemberei is dolgoznak a diákokkal.

Cél: egyetemre, főiskolára juttatás, olyan szakmák elérése, mely érettségit igényel.

A korai iskolaelhagyás problémájának hazai kontextusa

Dr. Hanák Zsuzsanna, főiskolai tanár, Eszterházy Károly Főiskola, Pszichológia Tanszék

- A korai iskolaelhagyás, definíció és értelmezés.
- A korai iskolaelhagyás problémájának regionális és hazai jellemzői.
- A téma nemzetközi összehasonlításban.
- A korai iskolaelhagyás háttere az iskolát elhagyó szempontjából.
- Az iskolai sikeresség és sikertelenség összetevői.

- Javaslatok, jó gyakorlatok.

Ajánlások az EU és a Qall helyzetelemzése alapján:

Iskolai szinten

- Iskolai innovációk támogatása
- Szemléletváltás
- Tanárok felkészítése, képzése, továbbképzése
- Osztályfőnökök szerepe
- Ifjúságvédelmi felelős
- Gyermekjóléti szolgálat
- Iskolai-egészségügy

Tanodák mint az iskolai integrációt támogató rendszerek
Berki Judit, Nógrád Megyei Cigány Kisebbségi Képviselek és Szószólók Szövetsége
tanodahálózat vezetője
Ne félj több lenni! a bátonyterenyi tanodahálózat kisfilmje

http://oktataskepzes.tka.hu/pages/content/index.php?page_id=1191

A Tanoda pedagógiai módszertana: az egyéni személyiségfejlesztés, a tanulásban jelentkező differenciálási lehetőségek, a projektmódszer, és a kooperatív tanulás technikája.

A tanodában alkalmazott módszerek:

Tanári attitűdök (szociális érzékenység, empátia, eltérések elfogadása, a különbségek kezelésének a képessége).

A tanárok szakmai kompetenciája (gazdag módszertani repertoár, megfelelő segédanyagok és idő a sokféleség kezeléséhez).

Támogató környezet tanodán belül és kívül.

Kooperatív tanítás: multidiszciplináris tanári és szakértői teamek.

Kooperatív tanulás: egymást segítő tanulók, csoportos tanulás.

Együttműködés a problémamegoldásban: megállapodásokon alapuló világos szabályok.

Heterogén csoportok: rugalmas tanulásszervezés, alternatív utak.

Hatékony tanítás: igényesség, teljesítményorientáltság, folyamatos mérés és visszajelzés, egyéni tanulmányi terv és nyomon követés.

Mit tehet a polgármester? A munkanélküliség csökkentésének alternatívái
Gábor Dezső, polgármester, Farkaslyuk

Az alacsony iskolai végzettséggel kikerült fiatalok támogatása munka- és képzési lehetőségek

Az egész életen át tartó tanulás programja

Az egész életen át tartó tanulás expanziójához fejleszteni szükséges az oktatási és képzési programok és szolgáltatások választékát a különböző célcsoportok igényeinek megfelelően, különös figyelmet fordítva az oktatási és képzési tartalom folyamatos korszerűsítésére.

Együttműködés, fiatal munkanélküliek át/képzése.

2. Legfontosabb következtetések a konferencián elhangzottak alapján a korai iskolaelhagyás témájában – 1 oldal

A konferencia mottója: Lehetőség a partnerség kialakítására a régióban a lemorzsolódó fiatalok munkaerő-piaci esélyeinek javítása érdekében.

A szervezők mellett, hogy igyekeztek bemutatni a régióban a téma eddigi eredményeit, jó gyakorlatait elsősorban a jövőben kialakítandó partnerségre helyezték a hangsúlyt. Annak a lehetőségét igyekeztek megteremteni, hogy a különböző szakterületekről érkező, a fiatalok jövője iránt elkötelezett szakemberek, ismerjék meg egymás munkáját, kezdjenek közösen gondolkodni, közös nyelven beszélni és cselekedni a leszakadó fiatalok felemeléséért.

Ennek érdekében:

felvázolták a kormányzati célokat és a QALL projektet

a második esély iskolák feladatait, helyüket a probléma kezelésében

bemutattak néhány már megvalósult komplex programot

Közösen választ kerestek az alábbi kérdésekre:

A pedagógusképzés hogyan segítheti a probléma kezelését?

Milyen eszközök vannak a kezünkben a leghátrányosabb helyzetű fiatalokkal végzett közös munka során?

Mi a kiútja a jelenlegi programoknak?

Legfontosabb következtetések:

Fontos a szektorköziség, a köznevelés rendszere önmagában nem elegendő a probléma kezelésében.

Szükséges lenne a jó gyakorlatok összegyűjtése, tematikus rendezése, publikálása.

A tudásmegosztás elengedhetetlen.

Szükség lenne a szakemberek komplex képzésére, minden szektorban, és a komplexen kezelt probléma tudásmegosztására is.

A tanodák tevékenysége folytatódik-e, vagy a 2. esély iskoláké legyen a szerepvállalás?

Lesznek intézményesített keretek, vagy civil, egyházi kezdeményezések vesznek részt a probléma megoldásában?

1. sz. Melléklet – A konferencia programja

Megnyitó

Juhász Judit, projektkoordinátor, Tempus Közalapítvány

Esélyteremtés az oktatásban

Derdák Tibor, igazgató, Dr. Ámbédkar Iskola, Sajókaza

A korai iskolaelhagyás problémájának hazai kontextusa

Dr. Hanák Zsuzsanna, főiskolai tanár, Eszterházy Károly Főiskola, Pszichológia Tanszék

Tanodák mint az iskolai integrációt támogató rendszerek

Berki Judit, Nógrád Megyei Cigány Kisebbségi Képviselők és Szószólók Szövetsége tanodahálózat vezetője

Ne félj több lenni! a bátonyterenyi tanodahálózat kisfilmje

Szervezeti honlap: Nógrád Megyei Cigány Kisebbségi Képviselők és Szószólók Szövetsége
Berki Judit a szervezetről és a tanoda módszertanáról.

Műhelymunkák

A) A pedagógusképzés szerepe a korai iskolaelhagyás megelőzésében
Dr. Hanák Zsuzsanna, főiskolai tanár, Eszterházy Károly Főiskola, Pszichológia Tanszék

B) Pedagógiai, módszertani eszközök a leghátrányosabb helyzetű fiatalokkal végzett közös munkában

Bódis Kriszta, író, dokumentumfilm, pszichológus

A projekt honlapján tájékozódhat.

A Van Helyed Alapítvány facebook oldala.

C) A Komplex programok szerepe és helye a probléma kezelésében

Maszlag Imre igazgató és Ujfalusi Imre mentor, Máltai Óvoda és Általános Iskola, Tarnabod

előadás a háttérrel

előadás a mentor programról

D) Mit tehet a polgármester? A munkanélküliség csökkentésének alternatívái
Gábor Dezső, polgármester, Farkaslyuk

2. sz. Melléklet - A résztvevők által megosztott helyi megoldások feljegyzése:

A **Dr Ámbédkar Gimnázium** olyan környezetben dolgozik, ahol a korai gyermekvállalás természetes. Sok jó szándékú értelmiségi barátunk arra buzdít minket, hogy tartsunk családtervezési tanfolyamokat az érintetteknek, hátha meggondolják magukat.

Az iskolánk körül élő családok egy része szilárdan meg van győződve arról, hogy a terhes anya nem való iskolába. Más családok viszont örülnek annak, hogy hozzánk nagy hassal, sőt karon ülő gyerekekkel is be lehet járni. Vannak, akik szociális juttatásokhoz akarnak hozzájutni, és vannak, akik tanulni akarnak.

Végül pedig vannak fiatal lányok, akik a velünk való együttműködés során felbátorodnak, és életre szóló döntést hoznak, változtatnak az életükön: tanulnak. Olyan perspektívát nyitott előttük az iskola, amiről eddig nem álmodhattak, de most itt van, és élnek vele.

Tanoda

Az ország legnagyobb tanodai programját a Dzsaj Bhím Közösség vitte végig Ózd kistérségében, a 2010-2012 években. Hét tanodás kolléga maradt tartósan azóta is az iskola kötelékében.

A tanoda keretében olyan élményekhez próbáltuk hozzájuttatni a különböző falusi általános iskolákban tanuló felső tagozatos gyerekeket, amelyek egy középosztályi gyerek számára természetesek: kirándulás, mozi, színház, számítógép, tánc, úszás.

A tanodában az iskolai tananyag is mindig előkerült, hiszen a gyerekeknek problémát jelentett az iskolai helytállás. Az iskolai sikerességet a diák látókörének és önbizalmának erősítésével mozdítjuk elő. Ezért arra biztattuk a kollégákat, hogy sose készüljenek a gyerekekkel a holnapi dolgozatra, hanem tanuljanak inkább előre. Ösztönözzék a gyerekeket arra, hogy a másnapi tanórán jelentkezzenek, szóljanak hozzá, vállaljanak kiselőadást.

A Nógrád megyei Cigány Kisebbségi Képviselők és Szószólók Szövetségének bemutatása

A Nógrád Megyei Cigány Kisebbségi Képviselők és Szószólók Szövetsége 1996-ban alakult. Közhasznú szervezetként működik Nógrád megyében, Bátonyterenye székhellyel, ami a LHH kistérség központi települése is. Szervezetünk fő célkitűzése a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek, és fiatalok iskolán kívüli oktatási és szabadidős lehetőségeinek a segítése. Tanoda típusú programot vezetünk Bátonyterenyén 12 éve, majd 2011-től kezdődően Kisterenyén. Mátraverebélyben, Lucfalván egy Tanodahálózat működtetését kezdtük el, ahol 10 fő mentori szolgáltatást is kiépítettünk, annak érdekében, hogy a szülői ház, az iskola, a Tanoda együttesen, összefogva próbáljon sikereket elérni a gyermekek társadalmi mobilizációja érdekében. Kiemelten támogatjuk a gyermekek azon célját, hogy minél magasabb arányban kerüljenek érettségit adó középiskolában, vagy végezzenek el

Az egész életen át tartó tanulás programja

hiányszakmát, amivel könnyebben találnak állást a munkaerőpiacon. Jelenleg 203 gyermekkel dolgozunk együtt. A gyermekek 75%-a halmozottan hátrányos helyzetű, ami azt jelenti, hogy a szülők iskolai végzettsége nem magasabb, mint 8 általános. A hozzánk járó fiatalok 25%-a hátrányos helyzetű gyermek, a család jogosult a gyermekvédelmi kedvezmény igénybevételére. A gyermekeink családjai nagyon sok problémával küzdenek, legnagyobb, és mélyen sújtó hátrányuk a tartós munkanélküliség, és az abból származó összes lemaradás. Ki nem fizetett közműüzemi tartozások, sok családban nincsen áram, gáz, a vízszolgáltatás is korlátozott. Tartósan mélyszegénységben élnek. A gyermekek számára a Tanoda nemcsak a tanulás, és a szabadidő eltöltésének a helye, hanem a melegedése, az étkezése is.

Szervezetünk sok esetben szervez családi programokat, ahol „együtt a család”. A közös vetélkedők, a kulturális rendezvények segítenek abban, hogy a szülők pár órára megszabaduljanak gondjaiktól, újra élvezzék az életet, és felszabadultan érezhessék magukat gyermekeikkel együtt.

A Tanoda pedagógiai módszertana

_ az egyéni személyiségfejlesztés, a tanulásban jelentkező differenciálási lehetőségek, a projekt módszer, és a kooperatív tanulás technikája. Ebben az évben kezdtük kipróbálni a logikai fejlesztő játékok alkalmazását- egyelőre csak egy- egy megvásárolt fejlesztő játék segítségével. Azt vettük észre, hogy nemcsak a gyerekek, hanem a szülők is szívesen vesznek részt ilyen típusú játékokban.

Ezen kívül a programon kívül más jellegű tevékenységeket is végez a szervezet, ami a szegénység csökkentésével van összefüggésben.

Három évvel ezelőtt kezdte meg 16 család esetében a telep (telepszerű lakókörnyezetben élők komplex rehabilitációs programját, melyen még a mai napig is 6 fő önkéntes munkába dolgozik tovább.) A családok számára oktatás, képzés, foglalkoztatás, egészségügyi szolgáltatások, kulturális, és közösségfejlesztés, lakhatási alprojektekből állt az a megvalósított program. 16 család került integrált lakókörnyezetbe. Konzorciumi partnerként vett részt a projekt megvalósításában Bátonyterenye város Önkormányzata, és a Roma

Az egész életen át tartó tanulás programja

Nemzetiségi Önkormányzat, akikkel korrekt szakmai program került megvalósításra. A szervezet 2011. év áprilisában fejezte be a programot. A családokkal az óta is napi szintű kapcsolatot tart. Szervezetünk programját a Roma Integrációs Tanács jó gyakorlatként fogadta be. Az ERSTE BANK Társadalmi Integrációs projektjei között a magyarországi 33 legjobbja között tartják nyilván.

A CIB Bank támogatási lehetőségével állattartási, és mezőgazdasági programot indított, és létrehozott egy szociális szövetkezetet, ahová a családok képviselői is csatlakozhattak.

Elindította a szervezet a „Hulladékból tüzelőt” projektet, ahol abban tudunk segítséget nyújtani, hogy a téli tüzelő egy részét előállítjuk, és kioszuk a legjobban rászoruló családok között. Létrehoztunk egy kis műhelyt Mátraverebély- Kányás településen, ahol a munka márciustól- október közepéig tart.

Együtt dolgozunk a közösségi szociálmunka keretében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat- Tutor Alapítvánnyal, és az OSI-val, ahol a Kirekesztett Közösségek Terepszemléletű Támogatása Program keretében két „új” szegregátumban dolgozunk három éve Bátonyterenye külterületén. Az idén 5 család számára tudjuk beszereltetni a kártyás villanyórát, és egy lakás kisebb felújítására fog sor kerülni. Munkánk során partnerünk a város önkormányzatának képviselőtestülete, és a köztisztviselők, akikkel sok esetben egyeztetünk a további munka közös pontjainak egyeztetésében. Segítséget kapunk ebben az évben a HABITAT és a prezi.com-tól, ahol a társadalmi felelősségvállalás keretén belül kisebb javításokra fog sor kerülni a házak körül.

Kiemelt célként kezeljük a hátrányos helyzetű asszonyok bevonását a szervezet életében. Egy Uniós pályázati program segítségével tanítottuk meg asszonyokat szakköri formában a csuhé, lakástextil, gyöngyszövés, képzőművészet, és vesszővel való praktikus tárgyak készítésére. A pályázatot követően egy kis varrodát rendeztünk be, ahol megalkottuk az „Örömke” baba családot, melyet zsúriztettünk. Jelenleg arra várunk, hogy az asszonyok foglalkoztatását tudja vállalni a szervezet, és az első kollekciók után elkezdődhetne a babák

újébóli készítése. Mindent természetes alapanyagból van, és mindent kézzel készítenek el a nők.

Jogvédelmi tevékenységet látunk el- TASZ pontként üzemelünk. A hét minden napján délután van ügyvédi kapcsolatunk, és a tanácsadástól a jogvédelmi lehetőségen keresztül, mindent ügyben biztosítunk a hozzánk forduló panaszosoknak.

Önkéntes Pontként működünk a bátonyterenyei járás területén a Tanodahálózat településein. Célunk az önkéntes munka tevékenység fejlesztése, nemcsak a négy településen, hanem a járás egész területén is.

A szervezet honlapja: www.nmckkszsz.hu

Működik egy zárt facebook csoport (Bátonytereny Tanodahálózat) Ahol a támogatói kör számára biztosít a szervezet napi szintű információkat. A YOU-TUB-on minden olyan film, feltöresre kerül, ahol a tanoda pedagógia munkájának az eredményei vannak.

Ózd, Hétes telep

Bódis Kriszta író-filmrendező 1998 telén került először az ózdi Hétes telepre, hogy dokumentumfilmet forgasson a falopás okairól, az itt élők sorsáról és életkörülményeiről. A hétesiek életének megismerése során arra jutott, hogy valahogy segíteni kellene a telepen élőket a nyomorúságos körülményeikből való kilábalásban. Ebből a munkából fejlődött ki az évek során a Van Helyed alapítvány alkotásközpontú modellprogramja. A Hétes telep Ózd tizenhat szegregátumának egyike. Egykori munkáskolónia, melyet magával rántott az Ózdi Kohászati Üzemek rendszerváltás utáni széthullása. Az amúgy is komfort nélküli telep elzüllött, a lakók nem cigány része és a cigányok közül is aki tehetett, elköltözött. Akik maradtak, segélyből, alkalmi munkákból éltek, tartós munkanélküliek lettek, tetemes közüzemi díjtartozásokat halmoztak fel, házaik lepusztultak. A bűnözés és egyéb problémák miatt a Hétes egész Ózdon rossz hírnévre tett szert, az önkormányzat pedig a telep eldózerolásával akart pontot tenni a történet végére. A Van Helyed Alapítvány alkotásközpontú modellprogramjának lényege ezeknek a folyamatoknak a megfordítása, melyben sikereket értünk el az elmúlt másfél évtizedben.

Alkotásközpontú, mert az alapelvünk, hogy aki alkot, értéket teremt, aki értéket teremt, vigyáz rá, és megőrzi a mások által teremtett értékeket is. Vagyis a hétesiekkal közösen, a munka fontosságát mindenki számára megértetve dolgozunk azon, hogy a Hétes telepen jobb legyen élni, ami megvalósult, az meg is maradjon, és ezzel együtt az ott élők közössége erősödjön. Modellprogram pedig azért vagyunk, mert munkánkkal szeretnék máshol is alkalmazható példát mutatni a gettósodás visszafordíthatóságára. Célkitűzésünk a telepi életkörülmények javítása. Egyik legfontosabb eredményünk, hogy a Hétest nem dózerolták el. Az épületeken állapotjavító munkákat végeztünk. Hosszas küzdelem után kártyás villanyórákkal szereltük fel a hétesi házakat, így megszűnt az áramlopás és a lepusztult elektromos hálózat okozta életveszély. A telep közepén főteret alakítottunk ki padokkal, ami a hétesiek kedvelt találkozóhelyévé vált. Ismét vannak veteményes kertek, 2012-ben pedig megnyílt a fürdőház, melyben melegvizes zuhanyzási lehetőség, angolvécé, mosógépek várják a komfort nélküli házak lakóit. A Hétesen több generáció született bele a kilátástalanságba. Ugyanakkor a telep jövőjének zálogai is a gyerekek, ezért különös hangsúlyt fektetünk az őket fejlesztő alkotó munkára. Ennek biztosítására működik a Hétes és a belváros között félúton található alkotóházunk, ahol önkénteseink rendszeresen tartanak fejlesztő foglalkozásokat a hétesi gyerekeknek. Emellett különórákat, internetezési lehetőséget, médiaeszközöket biztosítunk számunkra. Fejlesztő tevékenységünk legfontosabb eleme a 2007 óta minden augusztus végén megrendezett alkotótábor, egy héten át tartó kreatív foglalkozásokkal és kulturális programokkal. Fontos eredmény, hogy több hétesi önkéntesként részt vállal programjaink lebonyolításában. A Van Helyed Alapítvány tevékenységének sikeréhez több szinten egyszerre zajló munka összehangolására van szükség. Munkatársaink folyamatosan jelen vannak a telepen, ahol segítenek az ott élők mindennapi problémáinak kezelésében és a programok bonyolításában. Zömmel budapesti önkénteseink tevékenységének, utazásának megszervezését főképp az interneten bonyolítjuk. Emellett kapcsolatot tartunk az állami-önkormányzati szereplőkkel is. Olyan célokat szeretnénk megvalósítani, amiből nem csak a hétesiek profitálhatnak. Az adósságrendezéssel összekötött infrastruktúra-fejlesztésekkel, a hétesieknek ezekben a programokban való foglalkoztatásával az önkormányzat és a szolgáltatók számára is évtizedes

problémákat segítünk megoldani. Olyan módszerek kidolgozásában segédkezünk, melyeket az ózdi önkormányzat máshol is alkalmazni tud, függetlenül a nehéz sorban élők etnikavagy egyéb viszonyaitól. Fejlesztő és kulturális programjainkba más telepeken élőket is bevonunk, ami a szegregátumok zárkózottságát is oldja. Modellprogramunk pedig országos szinten is megoldási mintákat kínál fel mindazok számára, akik tenni kívánnak a mélyszegénység és a gettószódás ellen. Az alkotásközpontú modell program már hét éve működik a Hétes telepen.

Kapcsolattartó: Bódis Kriszta E-mail: vanhelyed@gmail.com

Weboldal: www.cseppgyerek.blog.hu

Tarnabod a befogadó falu

2004 őszétől kerültek megvásárlásra az első lakóházak., melyek kiválasztásánál fontos szempontunk volt, hogy ne kelljen az azonnali beköltözéshez a ház értékéhez viszonyítottan aránytalanul nagy felújítási költséggel számolni, illetve a ház hosszú távon használható és értékálló maradjon. Az ingatlanok megvásárlása során törekedtünk arra, hogy kellő távolságra helyezkedjenek el egymástól, hogy ne alakuljon ki kolóniaszerű település rész. A program egyik kiemelt célja az önálló életvitel elősegítése a programba bevont családoknál, ezért szükségesnek tartjuk, hogy minden egyes házhoz tartozzon háztáji gazdálkodásra alkalmas méretű kert, illetve gazdasági épületek. Az ingatlanok adás-vételének jogi aktusa az eredeti tulajdonos és a programot lebonyolító karitatív szervezetek között történik, így a tulajdonjog a karitatív szervezeteké, a bentlakók a házakat szociális bérlakásként használhatják térítésmentesen. A családok programba kerülésére az őket korábban gondozó szociális szervezetek munkatársainak segítségével kerül sor (a családok helyzetét bemutató levél elküldésével), emellett pedig a község szociális teherbírását figyelembe véve a település legszegényebb családjai közül „vettünk” gondozásba néhányat. A családok évről évre megújított szerződésben vállalják az együttműködést a program munkatársaival, gondoskodniuk kell gyermekeik óvodába, iskolába járatásáról, a használatba kapott ház és kert gondozásáról.